

K hlavním vydavatelským úkolům, před které jest nyní nová redakce *Souboru díla F. X. Šaldy* postavena, patří nepochybně vedle celkové osnovné koncepce *Souboru* také stanovení a vypracování edičních zásad.

Je samozřejmé, že cílem naší snahy je dosažení textu autentického. Zásadně přístupují vydavatelé k tištěnému (poslednímu) textu, t. j. k časopiseckému nebo knižnímu znění Šaldou autorisovanému, jako k *edičnímu východisku*. Jen v případech, kde vzniknou některé pochybnosti, přihlídneme i k rukopisu, pokud jest výjimečně zachován.

Nicméně i tak bude v našich vydavatelských zásadách uplatněna dvojitá metoda, logicky vyplývající z nového hlediska celkového plánu vydání, jež má tentokrát zachytit úplně kritické i básnické dílo Šaldovo. Znamená to, že jednak celé beletristické dílo, jednak takové knižní publikace, jež jako celky zůstanou nutně respektovány (na př. „Boje o zítřek“ nebo „Duše a dílo“), budou tištěny podle posledního autentického a Šaldou přehlédnutého znění knižního. To jest: „Život ironický a jiné povídky“ bude otištěn podle pátého, retušovaného vydání z r. 1936, „Loutky i dělníci boží“ podle posledního, jednosvazkového znění z r. 1935 a prózy „Dřevorytů starých i nových“ podle textu knižního z r. 1935. Básně, vydávané tentokrát nikoli již jako pouhý výbor, nýbrž v úplném souboru, otiskneme z jejich časopiseckého nebo novinového uveřejnění; tam, kde by se případně objevily odchylky, přihlídneme k rukopisu, pokud bude výjimečně po ruce. „Boje o zítřek“ budou vydány jako nezměněný otisk 4. vydání (1922) — posledního za života Šaldova; 5., posmrtné vydání připravené B. Fučíkem bylo totiž postiženo zásahy protektorátní censury. Stejně v případě „Duše a díla“ se přidržíme posledního vydání Šaldova (třetího), vracejíce se k jeho původnímu uspořádání, obsahujícímu studii „Antonín Sova, sensitiv a visionář“, která v posmrtném 4. vydání byla nahrazena statí „Některé problémy sovovské“ ze „Zápisníku“.

Naproti tomu Šaldovy kritické projevy, t. j. studie, články, kritiky, glossy a polemiky, uspořádané v chronologickém pořadí od počátku jeho významné činnosti v „Literárních listech“ r. 1892 až po poslední stati ze „Zápisníku“, budou otiskovány podle původního textu v revui nebo v novinách, kde po prvé byly uveřejňovány. K časopisecké verzi, jako výchozí, bude přihlídnuto i při otiskování těch studií a statí, které byly Šaldou zařazeny do některých z výborů jeho starších prací, do „Juvenilí“, „Mladých zápasů“ nebo „Časových i nadčasových“, a které při této příležitosti byly někdy méně, někdy podstatně

měněny, retušovány a přepracovány. Dostatečným odůvodněním nerespektování Šaldovy pozdější redakce jeho starších článků jest vydavatelům nutnost zachování historického kontextu v úplném chronologickém vydání, v němž by vkládání některých stylisticky i věcně přepracovaných statí, které odrážejí pozdější (časově odlehlý) vývoj Šaldova názoru, působilo rušivě. Odůvodnění podporuje ostatně i ona okolnost, že Šalda nepořádal tyto svazky jenom s hlediska historické retrospekce, nýbrž spíše s hlediska přítomnosti a aktuálního účinku. Tam, kde půjde o podstatné odchyly rázu věcného, nikoli stylistického, bude v poznámkovém aparátu uvedena každá změna a každá retuše, již Šalda provedl. Týká se to zejména pětáctyřiceti kritických článků „Mladých zápasů“ z r. 1934, jejichž knižní znění se od původního textu z let devadesátých odchyloje nejpatrněji. Třetím odůvodněním jest nám též poukaz na to, že pro badatele i čtenáře, zajímajícího se o novější knižní verzi v úplnosti, je tu vždy po ruce příslušný výbor, v našich knihovnách snadno dostupný.

Řada kritických projevů z let 1892—1937, vytvářející v celku mohutný obraz téměř půlstoletého vývoje české moderní kultury a Šaldovy výjimečné tvůrčí účasti na ní, obraz vývoje Šaldy-kritika a jeho aktivního postoje k českému dění nejen literárnímu, ale i obecně kulturnímu a zčásti i politickému, obsáhne přibližně 20 svazků včetně znovu vydaných ročníků jeho „Zápisníku“. Šaldův Zápisník, z něhož při přetisku bude vynechána veškerá beletrie, básně i povídky, bude při úsporné sazbě zařazen vždy dvěma ročníky do jednoho svazku. Rozsah každé knihy zaujme Šaldovo kritické dílo z 2—3 let; rozhodující pro počet let v jednotlivém svazku bude jen vnější okolnost rozsahu. Jednotkou vnitřního členění jest kalendářní rok. Uvnitř tohoto chronologického vymezení budou vydány veškeré studie, kritiky, glossy, polemiky, úvody ke knihám, stati ve sbornících atd., bez jakéhokoli thematického hlediska. Pro přehlednost bude však kritické dílo z jednotlivého roku rozděleno do dvojího pásma: essaye, studie a velké kritiky budou tvořit pásmo první, zřetelně — i typograficky — odlišené od pásma gloss, menších recenzí a polemik, podepsaných pouze šifrou. V jistém smyslu bude tu tak do těchto svazků přenesena vnější metoda „Zápisníku“. Rozhodujícím hlediskem pro rozdělení článků do dvou řad uvnitř každého roku jest celkový ráz projevu (na př. rozdíl mezi studií a glossou nebo referátem), po případě závažnost obsahová (větší kritika zásadního rázu patří k řadě studií) nebo okolnost, zda je článek Šaldou podepsán, či pouze šifrován. Každý svazek bude doplněn rozsahově úměrným poznámkovým aparátem. Vydavatelské poznámky, uvedené na konci knihy, mají sloužit především orientaci čtenáře Šaldova díla, pokud jde o objasnění přímých souvislostí určitého článku. Nejsou v žádném případě rázu obecně encyklopedického, slouží především k bibliografickému odkazu k časopiseckým statím a glossám, na něž Šalda reagoval, k polemikám

Šaldových odpůrců, stručně podávají i jejich obsah nebo významnější citát z nich. Jindy je jejich úlohou vysvětlení některých podrobností věcných, připomínka historické souvislosti, inspiračních okolností vzniku jednotlivých statí nebo záznam o stylistických a především věcných změnách v knižním přetištění článku.

Vlastní ediční zásady *Souboru díla F. X. Šaldy* spočívají v rozhodnutí vydavatelů uveřejnit autentický, nezměněný přetisk Šaldova textu. Lze je v této stati načrtnouti jen rámcově. Znamená to, že se zdržíme jakýchkoli úprav, opravujeme pouze zřetelné chyby tiskové a zřejmé chyby gramatické, v interpunkci doplníme na př. čárky před spojkou *že*, zájmenem *který* a pod. Pokud jde o pravopis, budeme upravovat ve shodě s dnešní pravopisnou normou jen potud, pokud tím nezasáhneme do jazykové stránky textu, do zvláštností Šaldova slohu a dobových jazykových zvyklostí. Omezíme se tedy na pravopisnou úpravu v čistě formálních případech, jež nezasahují na př. do kvantity samohlásek nebo do hláskového složení jednotlivých slov atd. Nejvíce úprav objeví se v pravopise cizích slov. V knižních dílech, majících více vydání, přihlédneme v případech pochybnosti také k vydáním předchozím — bude-li ovšem patrné, že odchylka v posledním vydání nevznikla ze záměrné Šaldovy opravy. Zvláštnosti a odchylky tvaroslovné ovšem ponecháme. Všechny tyto vydavatelské zásahy, ať patří do kategorie zřejmých chyb tiskových či do kategorie formální pravopisné normalisace — t. j. úpravy, jež nikterak neporušují autentičnost textu — nebudeme pak již v seznamu jednotlivých případů uvádět, abychom tak příliš nezatížili ediční aparát.

Soubor díla F. X. Šaldy

vydává

**Společnost F. X. Šaldy
v nakladatelství Melantrich**

Praha XVI., Jungmannova 4

Obdržíte u všech knihkupců nebo přímo v nakladatelství Melantrich

**KNIHKUPECTVÍ
JOSEF KUČERA
SMÍCHOV, PLZEŇSKÁ 33.**